

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 237/2015-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. apríla 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Miroslavom Hončárom, Perličková 26, Bratislava, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 39 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 a 2 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava v konaní vedenom pod sp. zn. BA3/OPHN/SOC/2013/100887 a jeho rozhodnutím z 23. decembra 2013 a uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 S 4/2014 z 13. januára 2015, a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. marca 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. Miroslavom Hončárom, Perličková 26, Bratislava, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 39 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 a 2 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 2 ods. 2 listiny postupom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava (ďalej len „úrad práce“) v konaní vedenom pod sp. zn. BA3/OPHN/SOC/2013/100887 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a jeho rozhodnutím z 23. decembra 2013 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 S 4/2014 z 13. januára 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že 22. decembra 2008 požiadal úrad práce o posúdenie hmotnej núdze podľa zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Úrad práce vydal 20. februára 2009 rozhodnutie č. B1/09/01857/JJ/8 (ďalej len „rozhodnutie z 20. februára 2009“), ktorým rozhodol, že sťažovateľ nie je považovaný za občana v hmotnej núdzi, nespĺňa nárok na pomoc v hmotnej núdzi a nepriznáva sa mu dávka v hmotnej núdzi. Označené rozhodnutie bolo na základe sťažovateľom podaného odvolania potvrdené rozhodnutím Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ústredie“) sp. zn. AA/2009/07002-OPHN z 24. apríla 2009 (ďalej len „rozhodnutie z 24. apríla 2009“).

Dňa 28. júna 2009 podal sťažovateľ krajskému súdu žalobu, ktorou sa v správnom súdnictve domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia ústredia z 24. apríla 2009 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu. O žalobe sťažovateľa rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 3 S 123/2009 zo 6. novembra 2012 tak, že rozhodnutie ústredia z 24. apríla 2009 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie; označené rozhodnutie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 8. januára 2013.

V ďalšom priebehu konania ústredie rozhodnutím sp. zn. UPS/US1/SSVOPHN/BEZ/2013/31 z 15. februára 2013 zrušilo rozhodnutie úradu práce z 20. februára 2009 a vec vrátilo úradu práce na nové prerokovanie a rozhodnutie. Úrad práce následne rozhodnutím sp. zn. BA3/RPHN/SOC/100887 z 9. mája 2013 (ďalej len „rozhodnutie z 9. mája 2013“) sťažovateľovi opätovne nepriznal postavenie osoby v hmotnej núdzi. Označené rozhodnutie úradu práce bolo rozhodnutím ústredia sp. zn. UPS/US1/SSVOPHN/BEZ/2013/31 z 29. júla 2013 zrušené a vec bola opätovne vrátená na nové prerokovanie a rozhodnutie úradu práce.

Úrad práce v poradí tretím meritórnym rozhodnutím sp. zn. BA3/RPHN/SOC/100887-0019 z 18. septembra 2013 opätovne sťažovateľovi nepriznal postavenie osoby v hmotnej núdzi. Aj toto rozhodnutie úradu práce bolo následne rozhodnutím ústredia sp. zn. UPS/US1/SSVOPHN/BEZ/ 2013/31-021 z 11. novembra 2013 zrušené a vec bola úradu práce vrátená na nové prerokovanie a rozhodnutie.

Dňa 2. januára 2014 bolo sťažovateľovi doručené napadnuté rozhodnutie, ktorým úrad práce rozhodol o prerušení konania vo veci žiadosti sťažovateľa o priznanie dávky v hmotnej núdzi. Dôvodom prerušenia konania úradu práce o sťažovateľovej žiadosti o priznanie dávky v hmotnej núdzi bola skutočnosť, že krajskému súdu bol 18. decembra 2013 podaný návrh na obnovu konania o sťažovateľovej žiadosti o priznanie dávky v hmotnej núdzi z 22. decembra 2008. Vzhľadom na skutočnosť, že po vydaní napadnutého rozhodnutia o prerušení konania z 23. decembra 2013 úrad práce vo veci žiadosti sťažovateľa o priznanie dávky v hmotnej núdzi nekonal, podal sťažovateľ krajskému súdu žalobu podľa § 250t Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorou sa domáhal o „odstránenie skrytej nečinnosti“ úradu práce v napadnutom konaní. Krajský súd napadnutým uznesením žalobu sťažovateľa zamietol. V napadnutom uznesení dospel k záveru, že prerušenie konania rozhodnutím úradu práce z 23. decembra 2013 nezakladá nečinnosť správneho orgánu v danej veci.

Podľa sťažovateľa úrad práce ako správny orgán napadnutým rozhodnutím o prerušení konania z 23. decembra 2013 predovšetkým predpokladá *«faktické odloženie rozhodnutia o žiadosti žalobcu na neurčito. Správny orgán nečinnosťou v predmetnej veci reálne berie žalobcovi možnosť obrátiť sa na súd a byť účastníkom súdneho konania, v ktorom by mu bola poskytnutá súdna ochrana pred prípadným nezákonným meritórnym rozhodnutím o jeho žiadosti o posúdenie hmotnej núdze. Správny orgán v napadnutom rozhodnutí ako skutočnosť, ktorá bola podkladom na jeho rozhodnutie o prerušení konania uvádza, že „na Krajský súd v Bratislave bol dňa 18. 12. 2013 podaný návrh na obnovu konania vo veci žiadosti o pomoc v hmotnej núdzi zo dňa 22. 12. 2008“. Podanie návrhu na obnovu konania nie je v zmysle ust. § 39 ods. 1 Spr. por. zákonným dôvodom na prerušenie neskôr začatého konania, nakoľko nejde o konanie o predbežnej otázke a ani tak neustanovuje osobitný zákon.»*.

Podľa sťažovateľa je napadnuté rozhodnutie úradu práce o prerušení konania o jeho žiadosti o posúdenie hmotnej núdze z 22. decembra 2008 nezákonné nielen z dôvodu absencie splnenia zákonných podmienok na jeho vydanie, ale aj z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov, a to s prihliadnutím na skutočnosť, že v rozpore s § 47 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) úrad práce síce v odôvodnení napadnutého rozhodnutia citoval § 29 ods. 1, 4 a 5 Správneho poriadku, avšak neuviedol, *„akými úvahami bol vedený pri hodnotení skutočností (vrátenie spisu vo veci inej žiadosti žalobcu a pokračovanie konania v tejto inej veci), rovnako neuviedol ako použil správnu úvahu pri použití citovaných právnych ustanovení, na základe ktorých mal rozhodovať“*.

Sťažovateľ v sťažnosti argumentuje tým, že:

„Oddalovaním konečného rozhodnutia vo veci vydaním rozhodnutia o prerušení konania de facto i de iure bráni sťažovateľovi, aby si mohol uplatniť právo na súdne preskúmanie zákonnosti konečného rozhodnutia vo veci jeho žiadosti o posúdenie hmotnej núdze, a teda vyššie uvedené rozhodnutie o prerušení konania sa týka nielen základného práva na poskytnutie pomoci v hmotnej núdzi podľa čl. 39 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky, ale aj základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné práva sťažovateľa [REDAKOVANÉ]... vyplývajúce z čl. 2 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 39 ods. 2, Ústavy Slovenskej republiky a čl. 2 ods. 2, čl. 36 ods. 1 a 2 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom a rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava č. BA3/OPHN/SOC/2013/10088 a Uznesením Krajského súdu v Bratislave 5 S 4/2014-51 zo dňa 13. 1. 2015 boli porušené.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave 5 S 4/2014-51 zo dňa 13. 1. 2015 sa zrušuje a vec sa vracia na nové konanie a rozhodnutie na Krajský súd Bratislava.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava a Krajský súd v Bratislave sú povinní uhradiť sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 3.000,- EUR do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu a nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v celkovej výške 296,44 € /dva úkony právnej služby/ na účet advokáta Mgr. Miroslava Hončára do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľ priznanie primeraného finančného zadostučinenia odôvodňuje tým, že „dotknuté inštitúcie v jeho veci riadne nekonajú viac rokov, a pritom ide o vec ktorá sa týka ochrany jeho osobnostných práv. Porušovanie týchto práv spôsobuje u sťažovateľa dlhodobý stav právnej neistoty a z toho vyplývajúcej straty dôvery vo funkčnosť právneho systému a súdnych orgánov v SR. Podľa nášho názoru v tomto prípade prichádza do úvahy aj priznanie finančného zadostučinenia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 39 ods. 2 ústavy, čl. 36 ods. 1 a 2 a čl. 38 ods. 2 listiny v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 2 ods. 2 listiny napadnutým rozhodnutím úradu práce

Napadnutým rozhodnutím úrad práce podľa § 29 a § 46 Správneho poriadku prerušil konanie vo veci žiadosti sťažovateľa o dávku v hmotnej núdzi a príspevky k dávke z 22. decembra 2008.

Vychádzajúc z judikatúry všeobecných súdov, je rozhodnutie správneho orgánu o prerušení správneho konania rozhodnutím procesnoprávnej povahy týkajúcim sa vedenia konania, ktoré je podľa § 248 ods. 1 písm. a) OSP vylúčené zo súdneho preskúmavania

(k tomu pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžo 139/2008 z 18. februára 2009).

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Zo samotnej sťažnosti vyplýva, že rozhodnutie úradu práce bolo sťažovateľovi doručené 2. januára 2014, kedy zároveň nadobudlo právoplatnosť.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na skutočnosť, že podľa ustálenej judikatúry všeobecných súdov sú z preskúmavania v rámci správneho súdnictva vylúčené rozhodnutia správnych orgánov o prerušení správneho konania, nemožno napadnuté rozhodnutie úradu práce o prerušení správneho konania z 23. decembra 2013 v zásade vylúčiť z ústavného prieskumu. S ohľadom na uvedené skutkové okolnosti týkajúce sa nadobudnutia právoplatnosti napadnutého rozhodnutia úradu práce je však zrejmé, že sťažnosť bola v časti namietaného porušenia označených základných práv podľa ústavy a listiny v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 2 ods. 2 listiny doručená ústavnému súdu (26. marca 2015) zjavne po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty.

Vzhľadom na to, že sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je časovo obmedzený právny prostriedok ochrany ústavnosti a neexistuje možnosť odpustiť zmeškanie zákonnej lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ústavný súd túto časť sťažnosti pri predbežnom

prerokovaní odmietol ako podanú oneskorene podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 39 ods. 2 ústavy, čl. 36 ods. 1 a 2 a čl. 38 ods. 2 listiny v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 2 ods. 2 listiny postupom úradu práce v napadnutom konaní

Sťažovateľ namieta porušenie označených základných práv podľa ústavy a listiny aj postupom úradu práce v napadnutom konaní, pričom argumentuje, že správny orgán mu svojou nečinnosťou vo veci jeho žiadosti o priznanie dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k tejto dávke z 22. decembra 2008 berie „... *možnosť obrátiť sa na súd a byť účastníkom súdneho konania, v ktorom by mu bola poskytnutá súdna ochrana pred prípadným nezákonným meritórnym rozhodnutím o jeho žiadosti o posúdenie hmotnej núdze*“. Sťažovateľ teda touto časťou sťažnosti v prvom rade namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, s porušením ktorého spája aj porušenie ďalších svojich základných práv podľa ústavy (základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny a základného práva na pomoc v hmotnej núdzi podľa čl. 39 ods. 2 ústavy).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 2 listiny kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom

V zmysle čl. 39 ods. 2 ústavy každý, kto je v hmotnej núdzi, má právo na takú pomoc, ktorá je nevyhnutná na zabezpečenie základných životných podmienok.

Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Ústavný súd už v súvislosti so sťažnosťami, v ktorých sťažovatelia namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov nečinnosťou správneho orgánu, viackrát vyslovil názor, podľa ktorého je v takýchto veciach daná právomoc všeobecného súdu v správnom súdnictve. Túto právomoc správneho súdnictva nemožno nahradiť konaním pred ústavným súdom, a to ani za okolností, keď už raz všeobecný súd rozhodoval vo veci nečinnosti správneho orgánu (pozri k tomu III. ÚS 377/2012, m. m. II. ÚS 200/2011), a preto právomoc príslušného súdu v správnom súdnictve preskúmať nečinnosť správneho orgánu vylučuje právomoc ústavného súdu (m. m. I. ÚS 410/2011, II. ÚS 183/2010).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a vo vecnej súvislosti s týmto základným právom aj porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 36 ods. 1 a 2 listiny, čl. 39 ods. 2 ústavy, v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 2 ods. 2 listiny postupom úradu práce v napadnutom konaní, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.3 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny napadnutým uznesením krajského súdu

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je

zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, III. ÚS 181/04).

Sťažovateľ namieta v konaní pred ústavným súdom porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny v dôsledku zamietnutia jeho žaloby z 9. januára 2014, ktorou sa domáhal, aby krajský súd podľa § 250t ods. 4 OSP úradu práce uložil povinnosť rozhodnúť o jeho žiadosti o posúdenie hmotnej núdze z 22. decembra 2008 v konaní vedenom pod sp. zn. BA3/OPHN/SOC/2013/100887.

Prostredníctvom § 250t OSP poskytuje zákonodarca fyzickým osobám a právnickým osobám právnu možnosť domáhať sa súdnej ochrany ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy v konaniach pred orgánmi verejnej správy, pokiaľ tieto nekonajú bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že sú v konaní nečinné.

Ústavný súd v súvislosti s argumentáciou sťažovateľa obsiahnutou v sťažnosti považuje za potrebné pripomenúť podstatu a účel konania proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa štvrtej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, ktorú možno vyvodiť predovšetkým z § 250t ods. 1 prvej vety OSP a spočíva v možnosti účastníkov konania pred orgánom verejnej moci domáhať sa prostredníctvom žaloby odstránenia nečinnosti orgánu verejnej správy, ktorý vo veci nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom. Odstránením nečinnosti orgánu verejnej správy sa vytvoria predpoklady aj na odstránenie právnej neistoty účastníkov tohto konania, ktorej dlhodobé

a neprimerané pretrvávanie spravidla signalizuje, že dochádza k porušovaniu ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Úloha (všeobecného) súdu v takomto konaní spočíva v jeho povinnosti preskúmať na základe žaloby, či je príslušný orgán verejnej správy v napadnutom konaní skutočne nečinný, resp. či nekoná bez vážneho, t. j. právne relevantného a akceptovateľného dôvodu, a na tomto základe rozhodnúť buď tak, že dotknutému orgánu verejnej správy uznesením uloží, aby v primeranej lehote vo veci rozhodol, alebo ak dospeje k záveru, že žaloba je nedôvodná alebo neprípustná, žalobu uznesením zamietne (IV. ÚS 389/2011).

Kľúčovou, a teda právne aj skutkovo relevantnou otázkou v konaní o žalobe sťažovateľa, na ktorú bol krajský súd povinný jasne a presvedčivo odpovedať, bola otázka, či je (bol) úrad práce v tomto konaní skutočne nečinný, resp. či nekoná bez vážneho, t. j. právne relevantného a akceptovateľného dôvodu.

V odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu sa k tejto relevantnej otázke uvádza:

„Nečinnosťou orgánu verejnej správy sa rozumie jeho pasivita vo veciach, ktoré mu boli predložené na rozhodnutie aj keď niet žiadnej zákonnej alebo faktickej prekážky nato, aby správny orgán konal a rozhodol. Nečinnosť môže spočívať v opomenutí správneho orgánu vykonať predpísaný úkon, alebo zbytočných prieťahoch v jeho postupe, ale môže spočívať aj v tom, že namiesto rozhodnutia správny orgán vysloví nedostatok svojej právomoci a vec vybaví iba listom alebo informáciou prípadne záznamom v spise.

Z obsahu predloženého administratívneho spisu odporcom, ako aj zo žaloby a z vyjadrenia odporcu mal súd za preukázané, že správny orgán nebol nečinný.

Ako vyplýva už z vyššie uvedenej genézy správneho konania navrhovateľ podal žiadosť o posúdenie hmotnej núdze dňa 22. 12. 2008. Od tohto termínu správne orgány riadne a včas konali a rozhodovali o podaní navrhovateľa, čo nespochybňuje ani navrhovateľ. Navrhovateľ mal výhrady proti rozhodnutiu správneho orgánu, ktorým prerušil konanie, kým sa nerozhodne o obnove konania na Krajskom súde Bratislava.

Konanie bolo prerušené rozhodnutím č. BA3/OPHN/SOC/2013/100887/0030 dňa 23. 12. 2013 a už 09. 01. 2014 bol podaný návrh navrhovateľom na nečinnosť správneho orgánu.

Súd má za to, že prerušenie správneho konania vyššie uvedeným rozhodnutím nezakladá nečinnosť správneho orgánu v danej veci.

Po vydaní rozhodnutia Krajským súdom Bratislava č. k. 5 S 11/2014-22 zo dňa 28. 01. 2014, ktorým konanie vo veci obnovy konania zastavil a po jeho nadobudnutí právoplatnosti, správy orgán pokračoval v správnom konaní a dňa 07. 05. 2014, ktorým rozhodol, že navrhovateľ [REDAKOVANÉ] sa nepovažuje za občana v hmotnej núdzi, nespĺňa nárok na pomoc v hmotnej núdzi a nepriznáva sa mu dávka a príspevky. Vo veci navrhovateľa správne orgány ďalej konajú.

Nečinnosť ako nezákonný, negatívny jav správneho orgánu nastáva vtedy, keď správny orgán vo veci nekoná, aj keď podľa zákona je povinný konať.

V danej veci správne orgány konali priebežne a rozhodovali a súd nezistil žiadne prietahy v správnom konaní.

Súd po preskúmaní spisového materiálu a administratívneho spisu odporcu dospel k záveru, že správne orgány boli činné v správnom konaní a návrh navrhovateľa považuje za nedôvodný a preto súd návrh zamietol.“

Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia procesného kódexu (§ 250t ods. 1 a 4 OSP) podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval ústavne akceptovateľným spôsobom, keďže jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne. Krajský súd v záverečnej časti svojho rozhodnutia jasne uviedol, z akých dôvodov nemožno v postupe správnych orgánov v konaní o žiadosti sťažovateľa o posúdenie jeho hmotnej núdze z 22. decembra 2008 identifikovať zbytočné prietahy.

Keďže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil medzi napadnutým uznesením krajského súdu a obsahom sťažovateľom označených základných práv (čl. 46

ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny) takú príčinnú súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí tejto sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohla viesť k záveru o ich porušení, odmietol ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.4 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny napadnutým uznesením krajského súdu

Sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov napadnutým uznesením krajského súdu. V tejto súvislosti ústavný súd dáva do pozornosti svoj ustálený právny názor, podľa ktorého k porušeniu označeného základného práva nemôže dôjsť samotným rozhodnutím konkrétneho orgánu verejnej moci, ale len jeho postupom (nečinnosťou, nesprávnym postupom a podobne). Z uvedeného vyplýva, že v prípadoch, ak sťažovateľ namieta porušenie tohto práva konkrétnym rozhodnutím všeobecného súdu, nie jeho postupom, ústavný súd takú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú (obdobne napr. III. ÚS 258/05, III. ÚS 337/08).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní častí sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny napadnutým uznesením krajského súdu, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.5 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 39 ods. 2 ústavy, čl. 2 ods. 2 listiny a čl. 2 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu

V súvislosti s namietaným porušením čl. 39 ods. 2 ústavy ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, IV. ÚS 396/08), súčasťou ktorej je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné

právo vyplývajúce z čl. 39 ods. 2 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. O prípadnom porušení základných práv podľa čl. 39 ods. 2 ústavy by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Keďže ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny, neprichádzalo do úvahy v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci ani vyslovenie porušenia jeho základného práva zaručeného v čl. 39 ods. 2 ústavy. V posudzovanom prípade totiž konkrétne okolnosti veci sťažovateľa nesignalizujú, že by po prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu základného práva zaručeného čl. 39 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto aj túto časť sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnenú (obdobne III. ÚS 422/2013).

V časti namietaného porušenia čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 2 ods. 2 listiny (porušenie práva na právnu istotu) označeným uznesením krajského súdu ústavný súd sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol taktiež ako zjavne neopodstatnenú, pretože rozhodnutie krajského súdu v neprospech individuálneho sťažovateľa a v jeho individuálnej veci nie je spôsobilé samo osebe (*ipso facto*) narušiť ústavný princíp upravený v uvedenom článku.

Ústavný súd podotýka, že ani ústava nepredpokladá samostatný prieskum namietaného porušenia ústavného princípu podľa čl. 2 ods. 2 v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, keďže jeho predmetom je preskúmavanie namietaného porušenia základných práv a slobody fyzických a právnických osôb podľa ústavy alebo kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2015